

Forslag om etablering af netværk for forskning og udvikling for specialområderne i Region Midtjylland

Formål og rammer

Forskning og udvikling (FoU) er et centralt udviklingsområde for socialområdet i Region Midtjylland, og der er udarbejdet en fælles strategi for forskning og udvikling på socialområdet. Strategien beskriver en række aktiviteter, som skal understøtte forskning og udvikling indenfor specialområderne, herunder et netværk for forskning og udvikling.

CFK-Folkesundhed og Kvalitetsudvikling har som en del af en samarbejdsaftale mellem Psykiatri og Socialledelsen og CFK fået til opgave at planlægge og drive netværket. I dette dokument redegør CFK for netværkets formål, rammer og indhold samt sammenhængen mellem netværket og øvrige aktiviteter, som skal understøtte forskning og udvikling indenfor socialområdet. Dokumentets første side præsenterer netværkets rammer ganske kort, hvorefter netværkets indhold beskrives mere detaljeret på side 2-5. På side 6 ridses planerne for evaluering og videreførelse af netværket op.

Formål

Netværk for forskning og udvikling skal understøtte arbejdet med forskning og udvikling indenfor de enkelte specialområder og på tværs af disse. Netværket leverer kompetenceudvikling, videndeling og sparring, som, i kombination med deltageres konkrete arbejde med egne FoU-projekter, skal understøtte en øget vidensbasering af specialområderne. Vidensbaseringen indebærer både en øget anvendelse af bedste viden indenfor området, øget fokus på og brug af dokumentation og områdernes egen produktion af anvendelsesorienteret viden.

Deltagere

3-4 personer fra hvert af de 8 specialområder inviteres til at deltage i netværket. Områdeledelserne udpeger de relevante deltagere. CFK har udarbejdet en liste over faktorer, som kan guide udvælgelsen af deltagere (listen er vedlagt sidst i dette dokument).

Form

Netværket etableres som et videnskabsnært netværk, hvor alle deltagere bidrager til en fælles vidensudvikling. Netværksaktiviteterne tilrettelægges, så deltagerne både kan opnå væsentlig kompetenceudvikling i forhold til igangsættelse og gennemførelse af forsknings- og udviklingsprojekter – og så netværksdeltagelsen understøtter den egentlige projektudførelse. Det sker gennem deltageres konkrete arbejde med FoU-projekter i tiden mellem netværksmøderne og igennem samarbejde, sparring og videns- og erfaringsudveksling på netværksmøder. Netværket skal også understøtte områdernes arbejde med at fremme viden- og evidenskulturen.

Netværket mødes til et heldagsseminar (9-16) hver anden måned, i alt 6 gange i løbet af det første år. CFK planlægger undervisning i relevante emner – f.eks. projektering og fundraising, litteratursøgning, metodevalg, dataindsamling, formidling - og inviterer relevante undervisere. CFK faciliterer desuden erfaringsudveksling samt eventuelle sparringsaftaler mellem projekter, der arbejder med lignende problemstillinger eller metoder. CFK tilbyder deltagerne individuel sparring på deres projekter mellem netværksmøderne.

Detaljeret beskrivelse af netværket

CFK har udarbejdet følgende detaljerede beskrivelse af netværkets formål og aktiviteter. Netværkets forventede resultater, aktiviteter og ressourcer er illustreret i form af en logisk model (vedlagt sidst i dokumentet). Nedenfor uddybes de enkelte elementer i modellen (fremhævet med fed skrift).

Overordnet formål

Netværket skal, sammen med øvrige initiativer, understøtte forskning og udvikling og bidrage til en **øget vidensbasering af specialområderne**, for at disse kan tilbyde **effektive og konkurrencedygtige ydelser til kommunerne og levere den bedste ydelse til borgerne**.

Vidensbaseringen kan beskrives på tre niveauer:

1. Den aktuelt bedste viden skal være tilgængelig, og det skal sikres, at medarbejderne anvender den. Her er således både tale om et informationsbehov og om en styrkelse af den faglige videnskultur og refleksionspraksis (jævnfør projekt fremme af viden- og evidenskultur)
2. Der skal opsamles systematisk viden fra praksis, f.eks. som resultatdokumentation, og det skal sikres, at medarbejderne anvender den. Her er både behov for at opsamle generel viden om indsatsers effekt og om at synliggøre, hvordan anvendelsen af dokumentation af resultater i den daglige praksis styrker indsatsen overfor den enkelte borger.
3. Der skal igangsættes flere forsknings- og udviklingsprojekter på området og det skal sikres, at projekterne resulterer i praksisrelevant og anvendelsesorienteret viden. Det fordrer udvikling af forskningskompetencer blandt praktikerne, så projekterne reelt udspringer af behov indenfor og gennemføres af de enkelte specialområder.

Forskning og udvikling defineres i denne sammenhæng ifølge OECDs definition af henholdsvis *anvendt forskning og udvikling*, som forskningsstrategien også tager afsæt i:

Anvendt forskning er eksperimenterende eller teoretisk arbejde, som primært er rettet mod bestemte anvendelsesområder. *Udvikling* er systematisk arbejde baseret på viden opnået gennem forskning og praktisk erfaring med det formål at frembringe nye eller væsentligt forbedrede materialer, produkter, processer, systemer eller tjenesteydelser.

Fælles for forsknings og udviklingsprojekter er således kravet om, at der arbejdes systematisk og vidensbaseret. Det vil typisk være en række forhold relateret til formål, målgruppe, eksisterende viden på området etc., som afgør, om det er et forskningsprojekt eller et udviklingsprojekt, som er mest relevant – og praktisk gennemførligt indenfor givne rammer. Uanset om der er tale om et forsknings- eller udviklingsprojekt, skal følgende betingelser være opfyldt:

- Der skal være en problemformulering og en afgrænsning af det undersøgte baseret på et teoretisk og/eller erfaringsmæssigt grundlag.
- Der skal være et begrundet metodevalg.
- Der skal være en systematisk dataindsamling.
- Der skal være en systematisk databearbejdning og opsamling i form af konklusioner og evt. handle-anvisende anbefalinger.

Forventede resultater

Netværket har eksplicit fokus på vidensniveau 3, dvs. **kompetenceudvikling af fagpersoner og gennemførelse af flere FoU-projekter indenfor områderne**. Den formelle kompetenceudvikling i form af undervisning giver erfaringsmæssigt de bedste resultater, hvis deltagerne samtidig har mulighed for at afprøve undervisningen i praksis, dvs. de skal have noget at øve sig på, så viden bliver omsat til **færdigheder og erfaring**. Et centralt element i netværksdeltagelsen er derfor arbejdet med egne projekter, som dels sikrer, at deltagerne øver sig – dels understøtter, at områderne **gennemfører et eller flere FoU-projekter**. Deltagelse i netværket vil forventeligt styrke deltagerens **motivation** ift. arbejdet med egne projekter og dermed være med til at sikre **fremdrift**. Endelig vil CFK gennem sparring og kvalitetssikring understøtte, at projekterne lever op til kravene om at arbejde systematisk og vidensbaseret, og dermed bidrage til at **højne kvaliteten** af de gennemførte projekter.

Ambitionen er imidlertid også at række udover netværksdeltagerne i den grad, det er muligt. Vi forventer således, at deltagerne kan **bringe viden og kompetencer med hjem** til deres specialområde og udbrede dem, b.la. gennem inddragelse af øvrige medarbejdere i projekterne, formidling af erfaringer og oplæring i konkrete færdigheder. På sigt kan dette bidrage til en **større fortrolighed med forskning og udvikling** blandt de øvrige medarbejdere og dermed til den **fremme af viden- og evidenskulturen**, som er afgørende for vidensbaseringen på niveau 1 og 2.

Aktiviteter

Udarbejdelse af plan for forskning og udvikling indenfor hvert specialområde er ikke en netværksaktivitet, men kan ses som en understøttende aktivitet. Udarbejdelse af planen vil indebære en prioritering af FoU-projekter, så det er de mest relevante for området, der gennemføres først. Desuden kan planen være med til at sikre en opmærksomhed på, at der sættes tilstrækkeligt med ressourcer af til at deltage i netværket og **gennemføre projekter** sideløbende. Endelig kan planen med fordel indeholde overvejelser og anvisninger ift. hvordan netværksdeltagerne konkret kan **spredde viden og erfaringer** i den øvrige organisation.

Igangsættelse og arbejde med egne projekter er en central aktivitet, som deltagerne skal have tid til at gennemføre mellem netværksseminarerne. Det er ikke et krav, at deltagerne er i gang med et projekt, fra netværkets start – deltagerne kan netop gennem netværksdeltagelsen erhverve sig kompetencer og få sparring, som hjælper dem i gang med et projekt – men de skal i gang med et projekt eller andet kvalitetsarbejde i løbet af netværksforløbet.

Som forberedelse til første netværksseminar skal deltagerne udarbejde en lille præsentation af sig selv og deres tanker om hvilket projektarbejde, de vil gennemføre – eller allerede er i gang med. (Eventuelt skal de sende det til CFK inden netværksstart, så vi kan vurdere match med øvrige deltagere, niveau, behov etc?).

Videndeling og erfaringsudveksling er ligeledes en central netværksaktivitet. Deltagerne/områderne vil blive matchet på tværs (evt. på baggrund af indledende præsentation) så de kan give hinanden sparring. CFK faciliterer videns- og erfaringsudveksling gennem deltagerens fremlæggelser, gruppearbejde og sparring projekterne imellem.

Vi planlægger desuden oplæg og erfaringsudveksling om måder at implementere og organisere arbejdet med FoU i specialområdet, så det bedst understøtter udbredelse af erfaring og kompetencer og arbejdet med at fremme viden- og evidenskulturen.

Kompetenceudviklingen sker gennem oplæg og undervisning foretaget af medarbejdere fra CFK og relevante eksterne oplægsholdere. Foreløbig liste over emner: Evidensbasering – hvad er det, litteratursøgning (databaser, procedurer etc) og kortlægninger, behovsanalyse, interessentanalyse, indsatssteori som grundredskab, projektering (fra ide til den gode ansøgning, samarbejdspartner mm), fundraising (fonde, puljer etc., do's and don't's), projektledelse (budget, opfølgning, kvalitetssikring etc), metodevalg (og udvalgte metoder), databehandling og datasikkerhed, juridiske problemstillinger, formidling, implementering/forankring, kollegial sparring.

Undervisningen vil følge en naturlig rækkefølge ift. faser i projektprioritering, igangsættelse, gennemførelse og formidling/implementering, men deltagerne kan undervejs melde ind, hvad de har behov for at lære noget om – og så tilpasser vi så vidt muligt.

Individuel sparring på projekter sker sideløbende med netværksdeltagelsen. CFKs sparring kan understøtte kvaliteten af deltagerne projekter og sikre, at de lever op til de retningslinjer for forskning og udvikling, som strategi for forskning og udvikling har fastlagt. Ligeledes kan det **rammenotat for etik og kvalitetssikring**, som CFK udarbejder uafhængigt af netværket, bidrage til kvalitetssikring af deltagerne FoU-projekter.

Intranetsite og nyhedsmails er ikke en netværksaktivitet, men kan ligeledes understøtte netværkets arbejde gennem videndeling.

Ressourcer

Det er vigtigt, at hvert specialområde etablerer en **intern organisering af indsatsen omkring forskning og udvikling** og at organiseringen har **tydelig ledelsesforankring**. Kun på denne måde kan det sikres, at arbejdet med forskning og udvikling prioriteres, at der sættes de nødvendige ressourcer af og at der udarbejdes en plan for forskning og udvikling, herunder en plan for, hvordan viden og kompetencer fra netværket kan spredes til den øvrige medarbejdergruppe. (Hvis områderne ikke har denne organisering på plads, kan det indgå som en del af arbejdet med plan for forskning og udvikling).

Hvert område skal udvælge **3-4 deltagere til netværket**. CFK har udarbejdet en liste over faktorer, som områderne med fordel kan tage i betragtning i denne udvælgelse. Det handler om at udpege deltagere, der har ressourcer, potentiale og motivation for at indgå i og dygtiggøre sig ift. forskning og udvikling – og som har de bedste forudsætninger for at anvende og sprede kompetencer og erfaring til de øvrige medarbejdere i specialområdet.

Samarbejdsaftalen mellem CFK og PSL indebærer, at der er afsat midler til **lokaler, forplejning, oplægsholdere etc.** Områdernes udgifter består således i arbejdstid samt transport til netværksmøder.

CFK inddrager **eksterne oplægsholdere** når det er relevant. Der er afsat midler til honorar til mindst en oplægsholder pr. seminar, men inddragelsen af eksterne oplægsholdere skal selvfølgelig tilpasses efter behov.

Forskervejlederne og øvrige medarbejdere ved CFK planlægger netværksseminarerne og indgår som oplægsholdere og som facilitatorer ved hvert netværksseminar. Vi giver desuden sparring til de enkelte projekter mellem seminarerne og udvikler støtteredskaber, f.eks. rammenotatet, samt stiller os til rådighed ift. udarbejdelse af områdernes plan for forskning og udvikling.